

V/HT\

ESIOPETUKSEN TOIMINTASUUNNITELMA TOIMIKAUSI 2024-2025

1. ESIOPETUSYKSIKÖ Pilke Linnanniittu

2. ESIOPETUKSEN OPETUS- JA OPPIMISJÄRJESTELYT

2.1. Esiopetuksen toiminta-ajat ja lomat Vihdin kunnassa

Syyslukukausi 8.8.-20.12.2024 (91 työpäivää)

Syysloma 14.-18.10.2024 (viikko 42)

Joululoma 21.12.2024 - 6.1.2025

Kevätlukukausi 7.1.- 30.5.2025 (95 työpäivää)

Hiihtoloma 17.2. - 21.2.2025 (viikko 8)

2.2. Esiopetusryhmien rakenne, oppimisympäristö, mahdolliset painotukset

Esioppilaita 15, viisivuotiaita 7.

Esioppilailla ja viisivuotiailla on omaa toimintaa ma-ke, kun taas to-pe on koko ryhmän yhteinen toiminta. Perjantaisin esioppilailla on joka toinen viikko oma retkensä ja joka toinen viikko yhdessä viisivuotiaiden kanssa.

Ryhmässä on yksi esiopetuksesta vastaava varhaiskasvatuksen opettaja sekä varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, viisivuotiailla varhaiskasvatuksen opettajan sijainen.

Päivittäinen toiminta-aika on pääsääntöisesti 9.00-13.00 välillä, kestäen 4 tuntia/päivä, yhteensä 700 tuntia koko esiopetusvuotena.

2.3. Varhaiskasvatuksen pedagogisten painotusten toteuttaminen esiopetuksessa

Esiopetuksen toiminta-ajatus yksikössä: Liikuntapäiväkoti Linnanniitun esiopetuksen tavoitteita ovat sosiaalisten taitojen, ryhmässä toimimisen sekä hyvien tapojen oppiminen; motoristen taitojen kehittäminen erilaisin liikuntamuodoin sekä luonnossa liikkuen; ympäristöstä huolehtiminen, luonnon tutkiminen ja sen monimuotoisuuden ymmärtäminen; kouluvalmiuksien saavuttaminen. Tavoitteena on esioppilaan oma itsenäinen oppiminen, jossa aikuisen tuki on olemassa, mutta muuttuu vähitellen lähes tarpeettomaksi. Esiopetuksessa tuetaan oppilaan kouluvalmiuksien kehittymistä, painottaen toisen huomioonottamista, oman vuoron odottamista, ohjeiden vastaanottamista, omatoimisuutta ja ryhmän jäsenenä toimimista. Pyrimme tukemaan esiopetusikäisten lasten kehitystä niin, että koulun aloittaminen olisi luontevaa ja motivoitunutta. Liikuntapäiväkotina tutustutamme esioppilaan mahdollisuuksien mukaan erilaisiin liikuntamuotoihin, autamme häntä löytämään oman intonsa liikkumisessa ja pitämään huolta omasta liikunnantarpeestaan. Esioppilaan on myös hyvä jo tässä vaiheessa oppia ymmärtämään liikunnan merkitys oman hyvinvoinnin kannalta. Myös sen tie-

VHTA

dostaminen ja ymmärtäminen, että liikuntasuoritukseen kuuluu myös alku- ja loppu verryttelyt/-venyttelyt ovat tärkeää oppia jo esiopetusvuonna. Panostamme myös ympäristöstä huolehtimiseen, kierrätykseen sekä omien valintojen merkityksen oppimiseen, monipuoliseen liikkumiseen luonnossa ja sen antamien mahdollisuuksien hyödyntämiseen oppimisessa sekä luonnon ja sen monimuotoisuuden arvostamiseen. Ohjaamme esioppilaita liikkumaan liikenteessä sekä tutustumaan omaan lähiympäristöönsä ja liikkumaan kauemmaksi, sillä koulumatka saattaa olla lähiympäristöä pidempi. Tarjoamme turvallisen oppimisympäristön, jossa voi kehittyä ja kasvaa yksilönä sekä sosiaalisena ryhmän jäsenenä, kuitenkin omaa persoonallisuutta kunnioittaen ja vaalien. Tavoitteena on auttaa esioppilasta saavuttamaan oma itsenäinen oppimaan oppimisen taito.

2.4. Retket

Kerran viikossa on retkipäivä, joka voi suuntautua koko ryhmänä metsään tai lähialueille, tai pienempänä ryhmänä urheilu-, luistelukentälle, mahdollisuuksien mukaan johonkin kulttuurikohteeseenkin. Yhtenä päivänä ulkoilu koostuu esioppilaan oman liikuntavälineen käytöstä ja niitä yhdistävästä toiminnasta. Liikunta on kuitenkin kaikessa toiminnassa mukana. Kehittelemme myös yhteisiä liikuntaleikkejä pienryhmän tai koko ryhmän kanssa, ennalta yhdessä sovitusta aiheesta. Ryhmässä tehdään myös erilaisia liikunnallisia asioita viikonliikkujien ohjauksessa. Jokaisella ryhmäläisellä on myös oma liikkeensä, josta hän on piirtänyt kuvan ja hän voi sitä esitellä muille viikonliikkujana ollessaan ja vetää halutessaan parin kanssa liikuntatuokion.

Luonto on lähellämme, joten pyrimme hyödyntämään lähellä olevaa metsää sekä laavua ja kauempana olevaa kosteikkoo. Tuomme luonnon myös ryhmätiloihin mahdollisuuksien mukaan. Eläinvierailut ovat myös mahdollisia.

Talvisaikaan (jos lunta ja jäätä) järjestämme hiihtoa ja luistelua ohjattuna sekä vapaamuotoisena. Erilaisia materiaaleja pyrimme käyttämään monipuolisesti ja asioita käsitellään eri tiedon- ja tieteenaloja hyödyntäen. Liikkumisen mahdollisuus annetaan esioppilaille päivittäin, sisällä ja ulkona sekä siirtymätilanteissa. Ulkoliikunta toteutetaan omalla pihalla sekä lähikentillä, kuntoportailla; luistelua ulkokentällä, hiihtoa lähimaastossa. Esioppilaat tekevät mahdollisuuksien mukaan keväällä myös polkupyöräretkiä ja käyvät kirjastossa (ainakin kirjastoautolla), ehkä myös kaupassa. Paikallisesta urheiluhallista on myös mahdollista varata tilaa esioppilaiden käyttöön. Esioppilaille järjestetään syksyllä 2023 yksi uintiopetuskerta ja toinen mahdollisuuksien mukaan keväällä 2025.

3. ARVIOINTI

Vihdissä arvioinnin tasot toteutuvat seuraavasti:

Vihdissä esiopetuksen laatua arvioidaan yksilötasolla, yksikkötasolla ja järjestäjä tasolla. Arviointi indikaattorit eri tasoille valikoituvat Karvin laadun indikaattoreista, eli laatumittareista varhaiskasvatuspäällikön johdolla varhaiskasvatuksen johtoryhmässä. Arvioinnista saatua tietoa käytetään esiopetuksen toiminnan ja sisällön kehittämiseen kaikilla arvioinnin tasoilla.

V/HTA

Yksilötasolla arviointi suuntautuu käytetyn pedagogiikan ja lapsen oppimisen ja kehityksen edistymisen tarkasteluun sekä esiopetuksen opetussuunnitelman tavoitteiden toteutumisen arviointiin. Yhteisesti sovittuina toimintatapoina käytetään havainnointia, pedagogista dokumentointia, toleranssiympyrää, sekä matematiikan perustaitojen arviointiin tarkoitettua LukiMat – oppimisen arviointia. Mikäli lapsi vasta opettelee suomen kieltä, arvioinnissa hyödynnetään KieliPeda-työvälinettä.

Yksikkötasolla arvioidaan yksikön tiimin-, esiopetuksen toimintasuunnitelman ja esiopetuksen opetussuunnitelman tavoitteiden toteutumista.

Järjestäjätasolla arvioidaan päiväkodin johtajan pedagogisen johtamisen suunnitelman ja pedagogisten painopistealueiden toteutumista sekä tehdään varhaiskasvatuksen asiakkaille asiakastytytäisyyskysely, joka toinen vuosi.

Esiopetukseen osallistunut lapsi saa Vihdin kunnan laatiman Opetushallituksen 22.12.2014 hyväksymien esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisen osallistumistodistuksen.

4. OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

4.1. Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoiltopalveluista (kirjaa tähän lasten määrä, yhteistyötoimijatahot, mikä on tarve opiskeluhoollon palveluista)

Esioppilaiden määrä 15. Opetuksen järjestämisen, suunnittelun ja resursoinnin kannalta tarpeellista tietoa antaa alueellinen moniammatillinen opiskeluhoiltoryhmä syys-, helmi-, ja huhtikuun kokouksissa. Keväällä helmi-maaliskuussa päiväkodin johtaja/esiopettaja ja rehtori sopivat oppimisryhmien ja luokkien muodostamiseen tähtäävien siirtopalavereiden aikatauluista. Näihin siirtopalavereihin osallistuu esiopetuksen ja koulun oppilashuoltohenkilöstöä yhdessä sovitulla kokoonpanolla. Myöhemmin keväällä/varhain syyslukukauden alkaessa esiopettaja ja luokanopettaja pitävät pedagogisen palaverin, jossa siirretään jokaista yksittäistä lasta koskevaa opetuksen kannalta tarpeellista tietoa luovuttavalta esiopettajalta vastaanottavalle alkuopettajalle.

Yksityisten päiväkotien Varhaiskasvatuksen erityisopettaja Johanna Vire, Vihdin kunta.

4.2 Yhteisöllinen opiskeluhoilto esiopetuksessa

4.2.1. Yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintatavat esiopetuksessa

Esiopetuksen yhteisöllinen opiskeluhoilto on osa päiväkodin johtajan johtamaa toimintakulttuuria, jonka tavoitteena on edistää esioppilaiden kasvun, kehityksen ja oppimisen edellytyksiä. Opiskeluhoollon keskeisin toteuttamisen tapa on yhteisöllinen opiskeluhoilto, joka on ensisijaisesti ennalta ehkäisevää. Yhteisöllistä opiskeluhoiltoa toteutetaan muun varhaiskasvatuksen, perusopetuksen sekä opiskeluhoollon ammattilasten ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Onnistuessaan yhteisöllinen opiskeluhoiltotyö vahvistaa kaikkien esioppilaiden hy-

vinvointia sekä vähentää yksilökohtaisen opiskeluhuollon tarvetta. Vihdissä esiopetuksen henkilöstö on koulutettu positiivisen kasvatuksen mukaisesti Huomaa hyvä -menetelmään, jonka kautta voimme tunnistaa vahvuudet ja taidot sekä hyödyntää niitä tietoisemmin oppimisessa sekä kaikissa arjen tilanteissa.

Esiopetusyksikön henkilöstöllä on pääasiallinen vastuu esiopetusyhteisön hyvinvoinnista sekä velvollisuus seurata esioppilaiden ja koko yhteisön fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä turvallisuuden toteutumista. Henkilöstön tehtävänä on edistää koko yhteisön hyvinvointia ja yhteistyötä huoltajien kanssa. Esiopetuksen henkilöstö havainnoi esiopetusryhmää ja mahdollistaa tilanteet, joissa lapsille tarjoutuu tilaisuuksia kertoa omista ajatuksistaan ja kokemuksistaan. Esiopetuksen henkilöstö tuo päiväkodin johtajan tietoon ajankohtaiset ilmiöt, joita voidaan käsitellä yksikkökohtaisissa opiskeluhooltapaamisissa.

4.2.2. Esiopetuksen yksikkökohtaisten opiskeluhooltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Esiopetuksen yksikkökohtaiseen opiskeluhooltoryhmään kuuluvat päiväkodin johtajan lisäksi varhaiskasvatuksen opettajat, alueellinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja, opiskeluhoollon psykologi ja kuraattori sekä neuvolan terveydenhoitaja. Opiskeluhooltoryhmän kokouksiin voivat osallistua myös esioppilaat, huoltajat, muut yhteistyökumppanit sekä asiantuntijat käsiteltävän aiheen edellyttämällä tavalla. Päiväkodinjohtaja johtaa opiskeluhooltoryhmää toimien myös ryhmän koollekutsujana. Ryhmä kutsutaan koolle vähintään kaksi kertaa toimintavuoden aikana. Ennalta sovittujen kokouspäivien lisäksi yksikkökohtainen opiskeluhooltoryhmä voidaan kutsua koolle tarvittaessa. Opiskeluhooltoryhmässä käsiteltävät teemat ovat yhteisöllisiä eikä siellä käsitellä yksittäisen esioppilaan asioita.

Esiopetuksen yksikkökohtainen opiskeluhooltoryhmä vastaa yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Yksikkökohtaisen opiskeluhoolloryhmän tehtävänä on muun muassa opiskeluhoolltoa koskevien toimenpiteiden suunnittelu, yhteisöllisen ja ennaltaehkäisevän opiskeluhoollotyön rakenteiden ja käytänteiden kehittäminen sekä Vihdin kuntatason opiskeluhoollon yhteisen teeman konkreettisten toimenpiteiden suunnittelu ja arviointi. Toimenpiteet kirjataan yksikkökohtaiseen esiopetuksen toimintasuunnitelmaan, joka hyväksytään sivistyslautakunnassa. Yksikkökohtaiset esiopetuksen toimintasuunnitelmat ovat huoltajien saatavilla esiopetusryhmissä.

Yksikkökohtainen opiskeluhoolltöryhmä kokoaa oman yksikkönsä opiskeluhoolltoa koskevaa tietoa sekä huomioi opiskeluhoolltöyön suunnittelussa ja kehittämisessä yksikkönsä esiopetuksesta nousseet ilmiöt ja tarpeet.

4.2.3. Esioppilaan läsnäolon tukeminen esiopetuksessa

Esioppilaan säännöllinen osallistuminen esiopetuksen toimintaan mahdollistaa esiopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Kaikkien esioppilaiden läsnäoloa tuetaan lasten hyvinvointia tukevin keinoin. Huolta herättävissä poissaoloissa tiivistetään yhteistyötä huoltajien kanssa sekä konsultoidaan matalalla kynnyksellä opiskeluhoollon henkilöstöä.

Yksikön omat yhteisöllisen opiskeluhoollon toimenpiteet:

Pilkkeellä käytettävissä myös oma varhaiskasvatuksen erityisopettaja Mari Purhonen (mari.purhonen@pilkepaivakodit.fi, 044 7352 179), Vihdin kunnan tarjoaman varhaiskasvatuksen erityisopettaja Johanna Vireen (044 4386877) lisäksi, joka käy säännöllisesti päiväkodissa.

4.3. Yksilökohtainen opiskeluhoito esiopetuksessa

Esiopetuksen yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan ikäryhmälle tarkoitettuja neuvolapalveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäisiä esioppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tavoitteena on seurata ja edistää esioppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista sekä ehkäistä ongelmia ja tarjota varhaista tukea. Esiopetuksen henkilöstö on tärkeässä asemassa esioppilaan tuen tarpeen tunnistamisessa. Varhaiskasvatuksen opettajan, sosionomin ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan näkökulmaa tarvitaan esioppilaan tilanteen tarkemmassa selvittelyssä sekä tuen suunnittelussa ja järjestämisessä yhdessä huoltajien ja esioppilaan kanssa.

4.3.1. Esioppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (ikäryhmälle tarkoitettut neuvolapalvelut, kuraattori- ja psykologipalvelut)

Esioppilaan tilanteen selvittely alkaa keskustelulla esioppilaan kanssa sekä olemalla yhteydessä huoltajiin. Esioppilaan asiassa voidaan tarvittaessa konsultoida nimettömästi tai huoltajien suostumuksella yksikön opiskeluhoollon toimijoita. Tarpeen mukaan kootaan opiskeluhoollon moniammatillinen asiantuntijaryhmä esioppilaan tukemiseksi yhdessä huoltajien kanssa. Jos esioppilaan tilanne vaatii opiskeluhoollon palveluita, on henkilöstöllä velvollisuus ottaa viipymättä yhteyttä opiskeluhoollon psykologiin tai kuraattoriin. Tilanteessa, jossa yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä huoltajien kanssa, on heille annettava tieto yhteydenotosta sekä järjestettävä mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvästä syystä.

Esiopetuksessa oppilashuollon terveydenhoitopalvelut järjestetään ikäryhmälle suunnattuina neuvolapalveluina. Viimeinen määräaikaistarkastus neuvolassa toteutetaan terveydenhoitajan toimesta kuuden vuoden iässä. Tämän tarkastuksen jälkeen ennen kouluterveydenhuoltoon siirtymistä järjestetään tarvittaessa yksilöllinen lisäkäynti neuvolaan, jos lapsen kasvusta, terveydentilasta tai kehityksestä herää huolta.

4.3.2. Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, huoltajan suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Toisin siis kuin pedagoginen ja oppimisen tuki, yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja edellyttää esioppilaan huoltajan suostumusta. Alueellinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaiskasvatuksen sosionomi tai opettaja toimii pääsääntöisesti koollekutsujana. Ryhmän kokoaja voi olla myös muu opiskeluhoollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Esioppilaan osallisuus ja toivomukset huomioidaan opiskeluhoollollisissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen kehitystasonsa ja ikänsä mukaisesti. Esioppilaan opiskeluhoollollisen tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoollon palvelu-

jen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään yksilöllisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan.

4.3.3. Opiskeluhohtokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhohtokertomukselle

Yksilöllisessä opiskeluhohtotapaamisessa selvitetään esioppilaan tuen tarvetta sekä laaditaan suunnitelma palvelujen järjestämisestä. Yksilöllisestä opiskeluhohtotapaamisesta laaditaan opiskeluhohtokertomus, jonka kirjaa varhaiskasvatuksen opettaja tai sosionomi. Opiskeluhohtokertomus laaditaan Vihdin esiopetuksessa käytössä olevalle lomakkeelle, jota säilytetään Vihdin kunnan intrassa. Lomake sisältää hohtajien suostumuksen asian käsittelystä monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Opiskeluhohtokertomus säilytetään esiopetusyksikössä salassa pidettävien asiakirjojen mukaisesti ja sen säilyttämisestä vastaa päiväkodin johtaja. Lisäksi päiväkodin johtaja vastaa oman yksikkönsä opiskeluhohtokertomuksista muodostuneesta rekisteristä ja siihen liittyvistä tehtävistä.

Opiskeluhohtokertomuksesta siirretään kouluun hohtajien luvalla erilliseen lupakaavakkeeseen kirjatut asiakirjat. Päiväkodin johtaja vastaa asiakirjojen siirrosta tulevaan kouluun / esiopetuksen järjestämispaikkaan. Päiväkodin johtaja arkistoi jäljennöksen siirtoluvasta sekä mahdollisesti siirtämättömät opiskeluhohtokertomukset.

4.4. Yhteistyön järjestäminen esiopetuksessa

Esioppilaat vaikuttavat esiopetuksen toimintaan lasten kokouksissa sekä muissa kokoontumisissa käytyjen keskustelujen kautta. Lisäksi lasten kokemuksia, mielipiteitä ja ideoita kuullaan esiopetuksen arjessa sekä esioppilaan ja henkilöstön välisissä kahdenkeskisissä keskusteluissa. Hohtajien osallisuuden merkitys korostuu lapsen oppimisen polun eri nivelvaiheissa. Hohtajien aito osallisuus mahdollistuu esiopetuksen henkilöstön tietoisien työn kautta niin, että hohtajat voivat kokea olevansa tärkeä osa esiopetuksen yhteisöä. Hohtajien kohtaamiset esioppilaan tuonti- ja hakutilanteissa antavat esiopetuksen henkilöstölle runsaasti tilaisuuksia hohtajien kuuntelemiselle ja luottamuksen vahvistamiselle sekä kodin ja esiopetuksen väliselle vuoropuhelulle. Samalla hohtajille tarjoutuu tilaisuus keskustella ja kertoa omista havainnoistaan, joita voidaan käsitellä yksikkökohtaisissa opiskeluhohtotapaamisissa. Näin myös hohtajat pääsevät vaikuttamaan esiopetuksen yhteisöllisen opiskeluhohton sisältöihin ja sen toteuttamiseen. Hohtajia tiedotetaan yksikkökohtaisen opiskeluhohtoryhmän käytänteistä esiopetusvuoden ensimmäisessä vanhempainillassa.

Esiopetuksen vanhempainillassa hohtajille kerrotaan:

- Opiskeluhohton käytänteistä esiopetusvuoden aikana
- Esiopetusyksikön monialaisen opiskeluhohtotyön toteuttajat
- Opiskeluhohtotyön aikataulu esiopetusvuoden aikana.

Esiopetuksen toimintasuunnitelma, joka sisältää kyseisen esiopetusryhmän opiskeluhohtosuunnitelman on hohtajien luettavissa esiopetusyksikössä. Lisäksi hohtajat saavat yhteisöllisen opiskeluhohton toteutumisesta tietoa esiopetuksesta lähetettävien kirjeiden muodossa.

Päiväkodin johtajat vastaavat omien yksiköidensä opiskeluhuollon johtamisesta ja heidän tehtävänä on perehdyttää henkilöstö opiskeluhuollon periaatteisiin ja toimintatapoihin. Mikäli esiopetusryhmässä työskentelee varhaiskasvatuksen sosionomi, hän vastaa lapsen hyvinvointiin liittyvästä sosiaali- ja terveystalveluiden kanssa tehtävästä monialaisesta yhteistyöstä sekä perheiden ohjaamisesta kyseisten palveluiden pariin oman esiopetusryhmänsä osalta. Hän vastaa monialaisesta sosiaalipalveluihin liittyvästä verkostoyhteistyöstä lapsen esiopetuksen aikana sekä siirtymävaiheiden yhteistyöstä lapsen ja perheen hyvinvointiin liittyvissä asioissa.

Jos esiopetuksen henkilöstö arvioi, että esioppilaan tilanne vaatii lastensuojelun tarpeen selvittämistä, tulee henkilöstön ottaa yhteyttä sosiaalihuoltoon yhdessä huoltajien kanssa tai tehdä lastensuojeluilmoitus, mikäli yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä.

4.4.1. Esioppilaan kasvun ja oppimisen tuki

Esiopetuksen henkilöstön on yhteydessä huoltajaan heti, kun esioppilaalla ilmenee kasvun tai oppimisen tuen tarvetta. Huoltajille annetaan tietoa lasta koskevien asioiden käsittelystä, tietojen saannista ja niiden luovuttamisesta ja salassapidosta. Esiopetuksen tavoitteena on toimia huoltajien kanssa yhteisymmärryksessä vanhemmuutta tukien, mutta huoltajien suostumusta ei tarvita esiopetukseen osallistuvan lapsen tuen tarpeen arviointiin ja tuen suunnitteluun. Tehostetun ja erityisen tuen antaminen edellyttää yhteistyötä opiskeluhuollon ammattihenkilöiden kanssa eikä tukeen liittyvä moniammatillinen yhteistyö kuulu yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon.

Tehostetun tuen aloittaminen, järjestäminen ja tarvittaessa palaaminen takaisin yleisen tuen piiriin, käsitellään pedagogiseen arvion pohjalta monialaisessa yhteistyössä opiskeluhuollon ammattihenkilöiden kanssa. Käsittelyä koskevat kirjaukset tehdään pedagogiseen arvioon.

Erytinen tuki on kolmiportaisen tuen tasoista vahvin. Esioppilaan erityinen tuki suunnitellaan yksilöllisesti ja se pohjautuu erityispedagogiseen osaamiseen sekä rakenteellisiin tukitoimien ratkaisuihin. Erytisen tuen prosessista laaditaan pedagoginen selvitys monialaisessa yhteistyössä opiskeluhuollon ammattihenkilöiden kanssa. Pedagogiseen selvitykseen kirjataan suunnitellut tukitoimet.

4.5. Häirinnän ja kiusaamisen ennaltaehkäiseminen sekä toimintamalli kiusaamiseen puuttumiseksi Vihdin esiopetuksessa

Alle kouluikäinen lapsi saattaa kokeilla erilaisia ei-toivottuja toimintatapoja toistamalla näkemänsä ja kokemaansa. Häirinnän ja kiusaamisen ennaltaehkäiseminen tarkoittaa näihin tilanteisiin pysähtymistä ja puuttumista lasta rakentavalla tavalla. Esiopetusikäisten lasten välinen häirintä on useimmiten kokeilevaa ja tahatonta. Häirintä on kuitenkin hämmentävää ja satuttavaa, joten siihen tulee aina puuttua. Ristiriitatilanteisiin tulisi suhtautua oppimistilanteina, joissa henkilöstön tehtävänä on vahvistaa esioppilaiden toimijuutta, vaikutusmahdollisuuksia ja elämäntaitoja. Vihdin esiopetuksen henkilöstö on saanut koulutuksen MiniVerso-

V/H/T/V

menetelmään, joka vahvistaa esioppilaiden osallisuutta sovittelukoulutuksen saaneen kasvat-tajan avulla. Sovittelussa esioppilaita ei leimata, vaan heitä kunnioitetaan ja kuunnellaan oman riitansa sekä sen ratkaisun asiantuntijana.

<https://sovittelu.com/vertaissovittelu/>

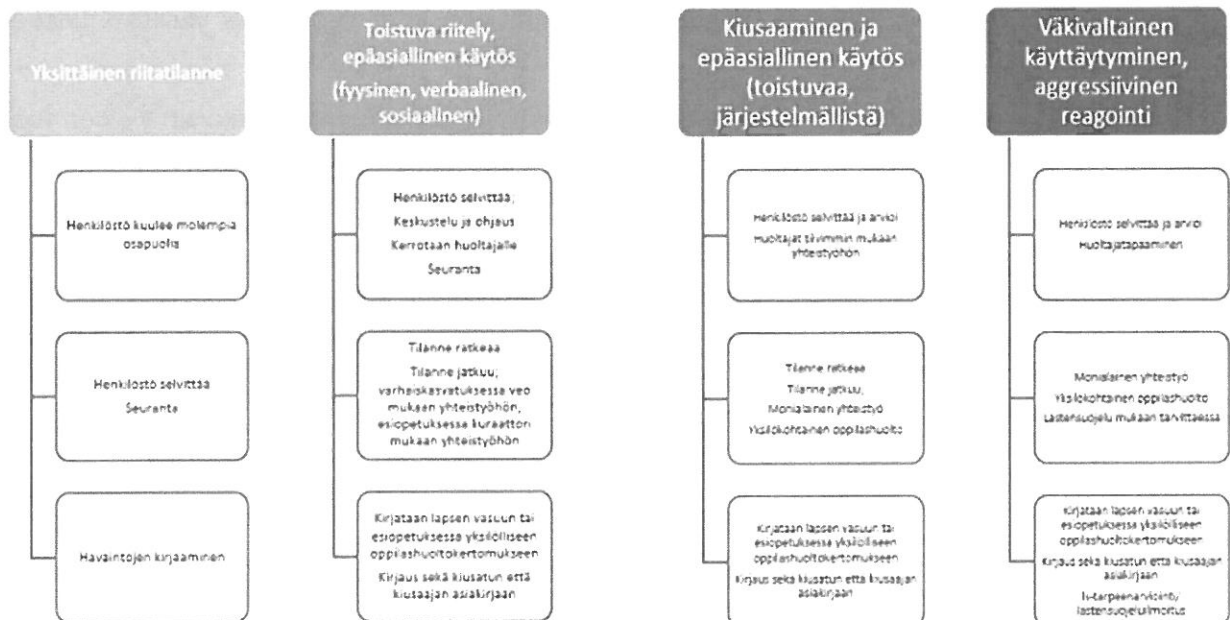
Vihdin varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen on laadittu lapsen fyysisen rajoittamisen ohjeis-tus, joka pohjautuu opetushallituksen ”Lapsen fyysinen rajoittaminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa” tukimateriaaliin. Ohjeistus löytyy Vihdin kunnan intrasta.

Vihdin varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen on laadittu yhteinen, alla oleva toimintamalli, kiusaamiseen puuttumiseksi.

Yksikkökohtaiset toimenpiteet kiusaamisen ehkäisemiseksi:

Päiväkodilla on Pilkkeen oma suunnitelma kiusaamisen ehkäisemiseksi. Liitteenä.

Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa – toimintamalli

5. OSALLISUUS JA YHTEISTYÖ

5.1 Lasten osallisuuden huomioiminen

Oppimistilanteissa lapsella on aktiivinen rooli. Lasta kannustetaan kertomaan, mitä hän ajattelee tai ajatteli ja tuomaan esille omia mielipiteitään ja ideoitaan. Lapsen oma näkemys asioista on tärkeä ja sille annetaan tilaa. Lasta kannustetaan myös kertomaan häntä huolestuttavista asioista ja autetaan häntä löytämään itselleen sopiva tapa selviytyä tai hakea apua.

5.2 Huoltajien osallisuuden huomioiminen

Yhteistyö lapsen huoltajien kanssa on laadukkaan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen perusta. Huoltajilla on paras tieto lapsen aiemmasta kasvusta ja kehityksestä ja ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta ja hyvinvoinnista. Esiopetushenkilöstöllä on puolestaan ammatillinen tieto ja osaaminen. Yhteistyö perustuu kasvatuskumppanuuteen: kuuntelemiseen, kunnioittamiseen, luottamukseen ja vuorovaikutukseen. Avoimuus helpottaa yhteistyön toteutumista. Lapsen hyvinvointia edistetään kaikin tavoin. Mahdollinen huoli otetaan puheeksi riittävän varhain ja toiminnan tuloksena on lapsen paras. Esiopetusvuoden alkuvaiheessa esiopettaja laatii yhteistyössä huoltajan kanssa lapsen varhaiskasvatuksen suunnitelman, jota toteutetaan ja arvioidaan esiopetusvuoden aikana. Tapaamiset tulevien opettajien kanssa, kutsuen heitä käymään oman ryhmän tiloissa. Yhteistyö lähipäiväkotien esiopetusryhmien kanssa mahdollisuuksien mukaan. Mahdollinen yhteistyö paikallisten liikuntaseurojen kanssa.

5.3 Yhteistyö nivelvaiheessa

Esi- ja alkuopetuksen siirtymävaiheen yhteistyö

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyön tavoitteena on tehdä lapsen oppimisen polku eheäksi sekä luoda lapselle kasvua ja oppimista tukeva turvallinen jatkumo esiopetuksesta kouluun. Siirtymä esiopetuksesta kouluun on prosessi, jossa kiinnitetään huomiota siihen, minkälaisia mielikuvia ja kokemuksia lapset saavat koulusta. Onnistunut siirtymävaiheen yhteistyö tukee lapsen kaverisuhteita sekä kiinnittymistä tulevaan kouluun.

Varhaiskasvatuksen opettajan tehtävänä on antaa luokanopettajalle opetuksen järjestämisen kannalta tarvittava tieto lapsesta oppijana ja tuoda esiin lapsen vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita sekä hänen tuen tarpeitaan. Merkityksellisin tieto koostuu siitä, mitä lapsi jo osaa, jolloin koulussa voidaan jatkaa siitä, mihin esiopetuksessa on päästy. Näin luokanopettaja voi suunnitella omaa opetustyötään saamiensa tietojen pohjalta ja lapsen oppimisen polku muodostuu lapsen tarpeita vastaavaksi. Opinpolkua vahvistaa myös se, että esiopetuksessa hyväksi havaittuja toimintatapoja siirretään kouluun.

Esiopetuksesta siirrytään oppilaaksiottoalueiden mukaisesti kouluihin, ruotsinkielisestä esiopetuksesta siirrytään Vichtis svenska skolaniin. Huhtikuussa alkaa kuusi askelta kouluun -toimintamalli, jonka osana toukokuussa koulut kutsuvat esioppilaat tutustumaan kouluun ja huoltajat vanhempainiltaan. Toukokuussa järjestetään kouluun siirtokeskustelu, jossa varhaiskasvatuksen opettaja siirtää opetuksen kannalta oleelliset tiedot esiopetuksesta kouluun.

Mikäli lapsella on tehostetun tai erityisen tuen suunnitelma, tapaamiseen osallistuvat myös lapsi, huoltajat sekä varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja tarvittaessa lapsen kanssa toimineita muita asiantuntijoita.

Lapsen tutustuminen kouluympäristöön

Kouluun tutustumisprosessi aloitetaan varhain esiopetusvuoden aikana. Maalis- huhtikuussa varhaiskasvatuksen opettaja ottaa yhteyttä lähikoulun ensimmäisen luokan opettajaan ja sopii esioppilaiden kouluvierailusta. Vierailun tavoitteena on tutustua koulurakennukseen, ympäristöön ja koulun arkitoimintaan; siihen, minkälaista koulussa työskentely on. Esioppilaat tutustuvat koulutyöhön esimerkiksi luokanopettajan antamalla pienellä tehtävällä. Yhteisiä tapahtumia voidaan järjestää pitkin toimintakautta.

Kuusi askelta kouluun

Vihdin esiopetuksessa on käytössä Kuusi askelta kouluun –toimintamalli, joka on kehitetty, Yhdessä olemme enemmän – LAPE Uusimaa - hankkeessa. Toimintamallin tavoitteina on tulevan koululaisen ja hänen perheensä tukeminen koulun alkaessa, yhteisöllisyyden vahvistaminen ja koululaistaitojen edistäminen. Kuusi askelta kouluun -projektin sisällön suunnittelu ja materiaalin kokoaminen alkaa yhteistyössä huoltajien kanssa, henkilöstö suunnittelee tarkemmin teemat ja niihin liittyvät toiminnot kuudelle viikolle. Toiminnan käynnistyessä huoltajien kanssa käydään päivittäisiä keskusteluja, jotka liittyvät kyseisen viikon teemaan. Teemat alkavat tutuista päiväkotia, lapsia ja huoltajia koskettavista aiheista ja etenevät lähemmäs koululaisarkea. Teemat kestävät kerrallaan viikon ajan ja jokainen teema sisältää tehtävän, joka tehdään kotona yhteistyössä lapsen ja huoltajan kanssa.

Lisätietoa aiheesta Kuusi askelta kouluun-linkistä:

[Hyvinvoiva lapsi oppii ja kasvaa - varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitos hyvinvoinnin tukena](#)

Koulu tiedottaa ja järjestää tutustumispäivän lapsille ja huoltajille toukokuussa.

Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman siirto

Mikäli lapsi on saanut yleistä, tehostettua tai erityistä tukea esiopetusvuoden aikana, varhaiskasvatuksen opettaja huolehtii siitä, että pedagogiset asiakirjat ovat kirjattuina Wilmaan. Wilma sulkeutuu esiopetuksen päättyessä, jonka jälkeen lapsen esiopetuksen pedagogiset asiakirjat ovat Wilmassa luokanopettajan luettavissa. Opetuksen järjestämisen kannalta tarpeellisten tietojen siirtämiseen ei tarvita erillistä lupaa huoltajalta. Esiopetuksen lisäksi täydentävässä varhaiskasvatuksessa olevan lapsen varhaiskasvatussuunnitelma arkistoidaan lapsen lopettaessa varhaiskasvatuksessa.

5.4 Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Esiopetuksessa teemme yhteistyötä Vihdin paikallisten kolmannen sektorin toimijoiden kanssa sekä oman kunnan eri toimialojen kanssa.

6. Turvallisuus / mahdollinen varautuminen poikkeustilanteisiin

Varhaiskasvatussyksiköiden turvallisuus- ja kriisisuunnitelma sekä varautuminen poikkeustilanteisiin löytyy sähköisenä vihti.pelsu.fi/vihti.

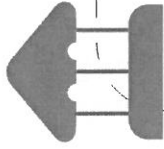

Päivämäärä ja päiväkodinjohtajan allekirjoitus

LIITE 1. Kulttuurikasvatussuunnitelma

LIITE 2. Pilken Kiusamisenehkäisysuunnitelma

Suunnitelma lapsen suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja muulta häirinnältä

Kiusaamisen ehkäisy on kirjattu varhaiskasvatukseen. Lasta tulee lain mukaan suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä.

Pilke päiväkodeissa toimimme systemaattisesti kiusaamisen vastaisesti ja suojelemme lapsia fyysisen turvallisuuden lisäksi myös henkisesti väkivallalta.

Kiusaamisen ennaltaehkäisyssä on tärkeää aikuisen aito läsnäolo, kuuleminen ja välitön puuttuminen tilanteeseen.

Kiusaamisen ennaltaehkäisyssä ja lapsen muun häirinnän ehkäisyssä on ensiarvoisen tärkeää rohkaista lapsia kertomaan kiusaamisesta.

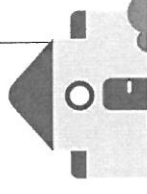
Kiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttuminen ovat edellytys laadukkaaseen varhaiskasvatukseen toteutumiseksi sekä välttämätöntä yksittäisen lapsen kehitykselle, olipa kyse kiusatusta, kiusaajasta tai kiusaamista seuraamaan joutuneista muista lapsista. (MML)

Mitä on kiusaaminen?

Pienten lasten keskuudessa kiusaaminen yhdistetään esim. lelujen väkisin pois ottamiseen, leikkien pilaamiseen/ rikkomiseen, tönimiseen ja leikeistä pois sulkemiseen. Pienet lapset saattavat puolustautua lyöden tai purren tunkeilijaa. Pienten lasten taidot eivät aina riitä kehittyneeseen keskusteluun, jolloin keinot voivat olla fyysisiä. Myös puutteellinen kielitaito saattaa johtaa ei-toivottujen käyttäytymismallien käyttöön.

Kaikki päiväkodissa tapahtuvat riidat ja konfliktit eivät kuitenkaan ole kiusaamista, mutta toistuessaan ja pitkään jatkuessaan niistä saattaa tulla sitä. Tärkeää on kuulla lapsen oma kokemus tilanteesta. Kiusaamiselle tyyppillistä on toistuvuus, tietoisuus, vallan epätasapaino ja uhrin kyvyttömyys puolustautua.

Yksikön omia huomioita:

- Puutemme tilanteisiin, joissa lapset kiusaavat muita, ja puhumme heille avoimesti tapahtuneesta. Pyrimme ymmärtämään tapahtuneen juuren ja kuinka voimme työskennellä lasten ja myös vanhempien kanssa välttääksemme vastaavia tapauksia tulevaisuudessa.

Jokaisella lapsella on oikeus iloon, leikkiin ja ystäviin – Pilkkeellä ketään ei kiusata!

Lisätietoa ja vinkkejä:

Kiusaamisen ehkäisy varhaiskasvatuksessa – Kiusaamisen ehkäisy ja puuttumisen suunnitelman laatiminen. MML, Folkhälsan. Laura Kirves, Maria Stoor-Grenner

